Apel·lar a la història, l'aportació al medi natural i el potencial econòmic del sector del bou brau a les Terres de l'Ebre i deixar la defensa dels correbous en mans de les penyes i els aficionats. Aquesta és la fórmula que semblen haver consensuat els ramaders per dissenyar un pla de supervivència ambiciós que reclama la màxima implicació de la Generalitat.

Un 'sí als bous' alternatiu

Imatge presa a la finca de Les Olles d'una de les ramaderies de la nissaga de Pedro Fumadó. / FOTO NÚRIA CARO

Terres de l'Ebre Òscar Meseguer

Correbous sí, correbous no. Aquesta és la controvertida disjuntiva que volen defugir els ramaders de braus de les Terres de l'Ebre a l'hora de plantejar el Projecte Ur o *Aurochs Project*, una ambiciosa iniciativa avalada pel Govern de la Generalitat per posar en valor el paper històric del brau com a arquitecte del paisatge a les Terres de l'Ebre, actual Reserva de la Biosfera per la Unesco, i el potencial turístic i agroalimentari del sector al territori, que configuren 10 de les 11 ramaderies de braus que queden a Catalunya. Un pla de **"supervivència"**, com s'hi refereix l'històric ramader Pedro Fumadó *lo Xarnego*, que vaja més enllà dels correbous, actualment el principal fonament de l'economia d'aquestes empreses. No hi renuncien, al contrari, però busquen garanties de conservació de l'espècie i del negoci en un futur diversificat en què el brau de l'Ebre, que la Uni-

Els ramaders ebrencs de braus reivindiquen el seu potencial turístic, agroalimentari i conservacionista al marge dels correbous

versitat de Saragossa estudia ara [llegiu complement a la pàgina 4] si es pot considerar una espècie singular, esdevinga un motor territorial a les comarques del sud de Catalunya, com a eina de conservació dels espais naturals protegits, com a atractiu turístic i com a producte alimentari i imatge de marca. Així ho valora el gran impulsor del projecte, el jove ramader ampostí Paco Palmer, d'una altra nissaga històrica com Germans Margalef: **"Es tracta de buscar el nostre encaix a la Catalunya del segle XXI"**.

Els plans dels ramaders, que ja han acordat constituir-se en associació, passen per un nou segell de qualitat ebrenca per a la carn de boví i per a altres productes alimentaris del territori, com podria ser fins i tot l'arròs, i per guanyar prestacions en l'atracció i la gestió de les visites de **"milers"** de turistes potencials interessats en el bou brau o per oferir fins i tot a aquest turista allotjament dins de les finques, amb l'habilitament de cases rurals a tal efecte. En el cas de la carn, actualment el nivell d'aprofitament, segons els ramaders consultats, és baix. **"Fem poca carn i poc vehiculada. Li hem de posar el segell de l'escorxador. Amb un segell nostre seria diferent"**, constaten aquestes fonts.

HISTÒRIA I INTERACCIÓ Defensen que els ramats de braus s'haurien pogut començar a instal·lar a la conca del riu Ebre cap al segle XII; que hi ha documents que proven que el 1373 ja es feien festes amb bous a València i que si més no fa 300 anys hi ha testimoni documentat de pastors de braus a Alfara de Carles. Aquests animals ja tenien un paper clau en la conservació i la neteja

The AUROCHS PROJECT

d'espais a les muntanyes dels Ports. També a partir de la meitat del segle XIX, segons explica Palmer, els braus es van utilitzar per desermar i desencanyar les finques del delta de l'Ebre on es va anar plantant arròs. **"Sempre he sentit explicar que es menjaven la bova i esponjaven el terreny"**, recorda. Ben entrat el segle XX, fins a la creació dels parcs naturals com a figura de protecció, els ramaders defensen que els ramats dels seus avantpassats més recents van contribuir de forma decisiva a aïllar de l'expansió del cultiu de l'arròs, zones que avui són considerades especialment valuoses des del punt de vista mediambiental, com ara a la bassa de l'Encanyissada, a les Olles o a l'Illa de Buda.

"El més important dintre d'una reserva de la Biosfera és poder demostrar que hi ha interacció entre l'home i la terra. La cria de brau en extensiu és clau perquè a nivell de ramaderia és el màxim exponent d'aquesta interacció", va defensar Serge Colombaund, cap d'Animació del Parc Natural d'Scamandre i de la Camarga, en la taula rodona *l'Ur i l'Ebre*, organitzada el desembre passat a Amposta en el marc de la Fira Agrícola i Ramadera del Montsià. El brau en extensiu com a màxim exponent de sostenibilitat, a l'altura de l'agricultura ecològica. La Camarga, també reserva de la Biosfera, s'ha convertit en el gran referent del pro-

Font: biblioteca.tortosa.cat